

Till konstitutionsutskottet

Sommaren 2020 avslöjade DN i en rad artiklar att SMHI sålt ut SMHI Sjöfart, den del av myndighetens verksamhet som säljer prognoser till internationell sjöfart, till en före detta chef för denna verksamhet – utan oberoende värdering. SMHI Sjöfart har under många år varit en stor del av den totala affärsintäkten på SMHI.

SMHI, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, är en myndighet under Miljödepartementet, med uppgift att ta fram prognoser för väder, vind, vatten samt klimatet och miljöverksamheten. Myndigheten finansieras till stor del av statligt stöd. Under 2020 fick man 294 miljoner kronor i statligt anslag.

Den f.d. chefen för SMHI Sjöfart startade i april 2020 bolaget Gale Force AB samma månad som han sa upp sig från SMHI, och hans nystartade bolag fick köpa verksamheten från SMHI för 5,5 miljoner kronor.

Detta skedde trots att enheten, som har ett fyrtiotal rederier som kunder i Europa och Asien, genererar intäkter på 43–49 miljoner kronor årligen.

Enligt uppgift i DN den 22 december 2020 är den marknadsmässiga värderingen av SMHI Sjöfart 70 miljoner kronor – det vill säga mer än tolv gånger så mycket som vad priset blev när denna statliga egendom såldes.

Affären genomfördes utan budgivning och utan extern värdering, trots att det enligt DN finns flera andra tänkbara intressenter, både i Sverige och utomlands.

Beslutet att avyttra SMHI Sjöfart till Gale Force fattas i samband med den f.d. chefen för SMHI Sjöfarts uppsägning den 24 februari. Därefter, inom en vecka, fick Advokatfirman Delphi i uppdrag att avyttra SMHI Sjöfart. SMHI diarieförde inte uppsägningen av den f.d. chefen förrän 26 mars. Innan anställningen upphör 23 april har förhandlingen med intressent resulterat i ett så kallat NDA-utkast. (sekretessbelagt utkast till försäljning)

Trots det väljer SMHI att lägga närmare 10 miljoner under perioden 1 jan-30 juni på utvecklingskostnader för det IT-system som man sedan avyttrar för 5,5 miljoner. Utvecklingskostnaderna 2019 var även de extraordinära, drygt 15 miljoner kronor, mot normala 7-8 miljoner kronor.

Departementet informeras om SMHI Sjöfarts ”ekonomiska svårigheter” den 25 maj. 25 juni meddelas departementet att SMHI Sjöfart skulle kunna säljas. 3 juli meddelas så att kontrakt är påskrivet och köpeskillingen är 5,5 miljoner kronor.

Ministern hävdade i en interpellationsdebatt den 27 nov 2020 att ”SMHI gjorde bedömningen att om avvecklingen skulle bli offentlig före en försäljning av egendomen skulle någon konkurrent snabbt värva kunderna och därmed urholka kundstocken och förutsättningarna för att någon skulle vilja göra de nödvändiga investeringarna.” Enligt min uppfattning visar detta uttalande, hur icke-affärsmässigt myndigheten har agerat. I ett affärsmässigt korrekt förfarande skulle säljaren givetvis kontaktat flera intressenter med ett anonymiserat och kortfattat material och en sekretessförbindelse där intressenten i fråga förbinder sig att vare sig kontakta kunder eller personal utan säljarens godkännande under försäljningsprocessen. Först efter en påskrivna sekretessförbindelse får intressenten full kännedom om affärens omfattning

Björn Skarp, jurist på Upphandlingsmyndigheten, säger i DN att SMHI kan ha sålt till underpris, vilket i så fall räknas som olagligt statsstöd. Om EU-kommissionen kommer fram till att SMHI brutit mot lagen måste SMHI återkräva stödet från köparen.

Olle Lundin, professor i förvaltningsrätt vid Uppsala universitet, uppger för DN att SMHI har misslyckats med att genomföra försäljningen på ett affärsmässigt sätt.

Försäljningen av SMHI-sjöfart väcker både frågor om korruption – och om Miljö- och klimatminister Isabella Lövin har följt upp verksamheten på SMHI på ett korrekt sätt.

Med anledning av detta önskar jag att KU granskar

- På vilket sätt har statsrådet säkerställt att informationsinhämtningen fungerat från den berörda myndigheten, som lyder under statsrådet?
- Hur statsrådet hanterat granskningen av försäljning av SMHI sjöfart?
- Hur statsrådet har agerat för att säkerställa att försäljningen av statlig egendom, som lyder under hennes departement, säljs på ett korrekt sätt och till marknadspris?

Mikael Oscarsson (KD)